

העותרת: האגודה לזכויות האזרח בישראל, ע"ר 580011567

ע"י ב"כ עוה"ד דן יקיר ו/או אבנר פינצ'וק ו/או עודד פלר
ו/או גיל גן-מור ו/או נסרין עליאן ו/או משכית בנדל
ו/או טל חסין ו/או שרונה אליהו חי ו/או אן סוצ'יו
ו/או רגד ג'ראיסי ו/או רעות כהן ו/או רוני פלי
ו/או סנא אבן ברי ו/או שדא עאמר ו/או אורי סבח

מרחוב נחלת בנימין 75, תל אביב 65154
טלפון: 03-5608185, פקס: 03-5608165

- נ ג ד -

המשיבה: הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו

רח' בית הדפוס 20, ת"ד 3445, ירושלים
טלפון: 02-6556222, פקס: 02-6556287

עתירה למתן צו על תנאי

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על תנאי המורה למשיבה לבוא וליתן טעם מדוע לא תבוטל פסילת משפטים מתשדיר העותרת המיועד לשידור בערוצי הטלוויזיה שבפיקוחה.

בקשה לדיון מוקדם

עניינה של העתירה הוא בפסילת חלקים מתשדיר העותרת על זכויות האדם בטענה שהם שנויים במחלוקת. החלטת הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו (להלן – הרשות השנייה) פוגעת בחופש הביטוי של העותרת, מונעת מהציבור להיחשף למסרים מטעמה, והיא בלתי סבירה באופן קיצוני.

לפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד לקבוע מועד מוקדם לדיון בעתירה.

ואלה נימוקי העתירה:

רקע עובדתי

1. ביום 10 בדצמבר 1948 קיבלה העצרת הכללית של האומות המאוחדות את ההצהרה האוניברסלית בדבר זכויות האדם, ומאז בכל 10 בדצמבר מצוין יום זכויות האדם הבינלאומי. העותרת, שהיא הארגון הוותיק, הגדול והמוביל מזה למעלה מארבעים שנים את המאבק להגנה על זכויות האדם בישראל, מציינת מדי שנה את המועד הזה בשבוע זכויות האדם, שהשנה החל ביום 10.12.16.

2. לקראת מועד זה פנתה העותרת לזכייניות ערוץ 2, קשת ורשת, ולערוץ 10 בבקשה לשדר תשדיר מטעמה על זכויות האדם במהלך אותו השבוע במסגרת זמן קהילה, בו גופים בעלי מטרות ציבוריות רשאים לפרסם תשדירים ללא תשלום. בתשדיר שאורכו 10:1 דק' מופיעים ידוענים, שכל אחד מהם משמיע משפט בנושא. בחלק מהמקרים המשפט עומד בזכות עצמו ובחלק מהמקרים מדובר בחלק המשפט שמצטרף לדברי הדוברים הבאים.

התשדיר ניתן לצפייה בקישורית הבאה: <https://youtu.be/rAebNGgHtRc>

3. זכיינית ערוץ 2 הציעה לעותרת לקצר את התשדיר בחצי כדי לאפשר שידורים רבים יותר של התשדיר, ובגירסתו המקוצרת החל הערוץ לשדרו.

התשדיר המקוצר ניתן לצפייה בקישורית הבאה: <http://bit.ly/2jRBrnz>

4. ביום 15.12.16 קיבלה העותרת הודעה משידורי קשת, כי התשדיר הורד משידור. זאת לאור החלטה מיום 13.12.16 של אפרת לאור, ראש מחלקת פרסומות באגף לטלוויזיה של הרשות השנייה, שפסלה לשידור שלושה משפטים או חלקי משפטים, בטענה שהם מפירים את כלל 11 לכללי הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו (אתיקה בפרסומות בטלוויזיה), התשנ"ד-1994. כלל זה קובע ש"לא ישדר בעל זיכיון תשדיר פרסומת שיש בו העברת מסר בנושא פוליטי, חברתי, ציבורי או כלכלי השנוי במחלוקת בציבור". בהחלטה נקבע שהמשך שידור תשדיר העותרת מותנה בהשמטת הקטעים שנפסלו.

החלטת הפסילה של הרשות השנייה מיום 13.12.16 מצ"ב כנספח ע/1.

1/ע

5. בהחלטה נפסלו שלושה קטעים מן התשדיר:

- "גם אם אני הומו" – בתשדיר אומרת טיטי איינאו, דוגמנית ומלכת היופי של ישראל לשנת 2013, את המשפט הבא: "הזכות לאהוב ולהתחתן עם מי שאני בוחרת", ומייד לאחר מכן אומר אדיר שטיינר, פעיל לזכויות הלהט"ב שהיה שותף למאבקים משפטיים על זכויות בני זוג בני אותו המין, את המשפט: "גם אם אני הומו".

- **"הזכות לדבר ערבית בלי לחשוש"** (ההדגשה במקור) – בתשדיר אומרת השחקנית מירה עווד משפט זה.
- **"אין כבוד. אין חירות. אין שוויון."** – לאחר ששלוש דמויות אומרות בתשדיר זו אחר זו: "אין כבוד, אין חירות, אין שוויון", באה הדמות הרביעית ומשלימה את המשפט: "במקום שלא שומר על זכויות אדם".

6. ביום 18.12.16 פנתה העותרת לעו"ד הילה שמיר, היועצת המשפטית של הרשות השנייה, במחאה על ההחלטה ובדרישה שהמשך שידור התשדיר יאושר ללא פסילות. בין היתר הבהירה העותרת במכתבה, כי בתשדיר המקוצר ששודר מופיע רק המשפט השני לגבי דיבור בשפה הערבית ללא חשש, ומלכתחילה לא שודרו שני החלקים הנוספים שנפסלו. יחד עם זאת דרשה העותרת לבטל את כל שלוש הפסילות כדי לאפשר לה לשדר גם את התשדיר במלואו.

מכתב העותרת למשיבה מיום 18.12.16 מצ"ב כנספח ע/2.

2/ע

7. ביום 21.12.16 פירסמה יו"ר מועצת הרשות השנייה, אוה מדז'יבוז', בעמוד הפייסבוק הפרטי שלה את ההודעה הבאה:

"בד"כ אני לא מערבבת עניני עבודה בפייסבוק האישי שלי, אבל הפעם אחרוג ממנהגי, יש לי לא מעט חברים שנלחמים על הזכות לאהוב ולהתחתן כמו שהם רוצים. כתבה שלהם אני נלחמת יחד איתם.

כיו"ר הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו אני אלחם על הזכות שלהם לצעוק את זה בכל מקום

#רקאהבהתנצח"

צילום מסך של הודעת יו"ר הרשות השנייה בפייסבוק מצ"ב כנספח ע/3.

3/ע

8. בעקבות מכתב העותרת ביקש מנכ"ל הרשות השנייה, ניר שוויקי, להיפגש עם מנכ"לית העותרת כדי לשמוע את עמדת העותרת בטרם יקבל את החלטתו. בפגישה שהתקיימה ביום 3.1.17 השתתפו מנכ"ל הרשות השנייה, מנכ"לית העותרת, עו"ד שרון אברהם-ויס, וסמנכ"לית העותרת ומנהלת המחלקה לפעילות ציבורית, עו"ד טלי ניר (מנכ"ל הרשות השנייה סירב לשוחח או להיפגש עם יועמ"ש העותרת הח"מ בשל החשש, לדבריו, שהלה יגיש נגדו בג"ץ). הפגישה הוגדרה לא פורמלית ולפיכך היא תתואר להלן רק בקווים כלליים (יובהר כי אין לעותרת טענה כלשהי כאילו דברים שנאמרו בפגישה מחייבים את הרשות השנייה):

לגבי הזכות להינשא "גם אם אני הומו" אמר מנכ"ל הרשות השנייה, כי הוא נוטה לאשר את שידור המשפט. לגבי "אין שוויון, אין זכויות, אין כבוד במקום שלא שומר על זכויות אדם" קבל המנכ"ל על הניסוח ממנו משתמע, לשיטתו, שמדינת ישראל איננה מדינה דמוקרטית. עיקר הדיון נסב סביב המשפט "הזכות לדבר ערבית ללא חשש". לגבי אמר המנכ"ל, כי אין הוא מודע לבעיה כלשהי בנושא

והתשדיר עלול ליצור בעיה במקום שהיא לא קיימת. נציגות העותרת הסבירו למנכ"ל את המציאות הקשה, בה עובדים נדרשים לחדול מלשוחח בינם לבין עצמם בערבית במהלך העבודה ועל חשש של ערבים לדבר בערבית במרחב הציבורי בשל גילויי עוינות כלפיהם. המנכ"ל סיכם את השיחה בכך שיש לו שיעורי בית לעשות, והבטיח כי ההחלטה תתקבל בתוך ימים ספורים.

9. מאז פנו נציגות העותרת למנכ"ל מספר פעמים כדי לברר מה עלה בגורל ההחלטה, הוא הבטיח שוב ושוב שההחלטה תינתן בתוך ימים ספורים – אך לשווא.

10. ביום 25.1.17 שלחה העותרת תזכורת ליועמ"ש הרשות השנייה.

מכתב תזכורת של העותרת למשיבה מיום 25.1.17 מצ"ב **כנספח ע/4**.

4/ע

11. סמנכ"לית העותרת התקשרה למנכ"ל הרשות השנייה ביום 31.1.17 והלה שב והבטיח שהעותרת תקבל תשובה, אך נמנע מלהתחייב למועד.

הטיעון המשפטי

12. דומה כי זהו המקרה הראשון מאז נוסדה העותרת בשנת 1972, בו היא נאלצת לעתור לבג"ץ בשל גגיעה בזכויות החוקתיות שלה ולא אך לשמש כפה לנפגעים אחרים. החלטת הרשות השנייה פוגעת בחופש הביטוי של העותרת, מונעת מהציבור להיחשף למסרים מטעמה, והיא בלתי סבירה באופן קיצוני.

13. חופש הביטוי הוא זכות יסוד חוקתית והוא מעוגן כיום בחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

14. בג"ץ דן לא אחת בהחלטות פסילה של תשדירים ושל פרסומות הן לפי כלל 11 לכללי הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו (אתיקה בפרסומת בטלוויזיה), התשנ"ד-1994 והן לפי מקבילו - כלל 7(2) לכללי רשות השידור (תשדירי פרסומת והודעות ברדיו), התשנ"ג-1993.

15. בעתירה נגד תוקפם של הכללים בג"ץ קבע ברוב דעות, כי כללים אלה חוקתיים ולא נדרשת הסדרה בחקיקה ראשית.

בג"ץ 10203/03 "המפקד הלאומי" בע"מ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד סב(4) 715 (2008).

16. במרבית המקרים שהובאו בפני בג"ץ אישר הוא את החלטות הפסילה בקובעו שהתשדירים והפרסומות בהם מדובר נוגעים לנושאים פוליטיים-אידיאולוגיים שנויים במחלוקת. ראו, למשל:

בג"ץ 7144/01 **גוש שלום נ' רשות השידור**, פ"ד נו(2) 887 (2002) (נפסל תשדיר הפונה לחיילי צה"ל ומזהירים מפני ביצוע פשעי מלחמה);

בג"ץ 10182/03 **ח.ל. חינוך לשלום בע"מ נ' רשות השידור**, פ"ד נט(3) 409 (2004) (אושרה פרסומת אינפורמטיבית מטעם יוזמת ג'נבה על כך שהעתק היוזמה יחולק לאזרחים);

בג"ץ 7192/08 **המטה להצלת העם והארץ נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו** (2009) (נפסלה פרסומת שהתייחסה ל"גירוש" מגוש קטיף);

בג"ץ 5228/14 **בצלם נ' רשות השידור** (2014) (נפסל תשדיר עם שמות של ילדים פלסטינים שנהרגו במהלך מבצע "צוק איתן").

17. העותרת בכל הכבוד איננה שותפה לפרשנות המרחיבה שאימץ בית המשפט הנכבד לכללים נשוא העתירה ולחסימה הכמעט הרמטית של כל תוכן פוליטי משידורי התשדירים והפרסומות. יחד עם זאת לצרכי עתירה זו אין צורך לבחון מחדש את ההלכה שנקבעה, שכן ענייננו שונה בתכלית השינוי מהמקרים שהובאו לפתחו של בית משפט נכבד זה בעבר.

18. ראשית, בענייננו לא מדובר בפרסומת קנויה בכסף אלא בתשדירי במסגרת זמן קהילה. לפיכך לא חל הרציונל שניתן בבג"ץ **המפקד הלאומי**, לפיו שידור הפרסומת הפוליטית עלול לפגוע שוויון ("בעל המאה ישדרי").

19. שנית וזה העיקר, תוכנו של התשדיר לא דומה ואינו מזכיר אף אחד מהתשדירים והפרסומות שנדונו עד היום בבג"ץ.

20. אין צורך להבהיר לבית משפט זה מה המשמעות של זכויות האדם בחברה דמוקרטית, שהרי תורת זכויות האדם הישראלית פותחה עלי דפיהם של אלפי פסקי דין של בית המשפט העליון מיום הקמתו ועד ימינו אלה. בימים אלה יצא המאגנום אופוס של פרופ' ברק מדינה "דיני זכויות האדם בישראל" (הוצאת נבו, 2016). זהו מחקר מקיף בן למעלה מ-1,000 עמ', שכולל הן את הרקע ההיסטורי של ההגנה החוקתית על זכויות האדם בעולם הדמוקרטי ובישראל והן מבט ביקורתי על הדין כיום.

21. אי אפשר לדבר על משטר דמוקרטי ללא זכויות האדם, והגנה אפקטיבית על זכויות האדם היא ערך חוקתי של שיטתנו. יומיים לפני יום זכויות האדם הבינלאומי, ביום 8.12.16, הקדישה הנשיאה נאור את דבריה בטקס מינוי שופטים ליום זכויות האדם הבינלאומי ולחשיבות השמירה על זכויות האדם. בין היתר ציינה הנשיאה שזכויות האדם "הן נפשה של הדמוקרטיה, ואין לך משטר דמוקרטי ללא זכויות אדם".

22. קיימות בהחלט סוגיות שנויות במחלוקת הן לגבי התפיסה של זכויות האדם והן לגבי סוגיות ספציפיות שנוגעות לנושאים רגישים בחברה הישראלית. יחד עם זאת אין לקבל עמדה, לפיה זכויות האדם וההגנה עליהן בחברה דמוקרטית הן עצמן שנויות במחלוקת. הרשות השנייה אף אינה רשאית לעשות דין לעצמה ולקבוע, כי סוגיות שבהן בג"ץ כבר עיצב ועיגן את הנורמה הראויה, הינן שנויות במחלוקת, ובכך להסיג את זכויות האדם בישראל לאחור.

23. לאור עקרונות יסוד אלה נקרב מבטנו לכל אחד מן המשפטים שנפסלו ונבחן את חוקיות וסבירות ההחלטה:

- **"גם אם אני הומו"** – בתשדיר, כאמור, אומרת טיטי איינאו, דוגמנית ומלכת היופי של ישראל לשנת 2013, את המשפט הבא: "הזכות לאהוב ולהתחתן עם מי שאני בוחרת", ומייד לאחר מכן אומר אדיר שטיינר, פעיל לזכויות הלהט"ב שהיה שותף למאבקים משפטיים על זכויות בני זוג בני אותו המין, את המשפט: "גם אם אני הומו". המאבק לשוויון של בני זוג בני אותו המין הוא חלק בלתי נפרד מהמאבק לזכויות האדם בישראל, ונישואין בין בני זוג בני אותו המין הוכרו בישראל. לפני למעלה מעשור הורה בג"ץ למשרד הפנים לרשום כנשואים בני זוג בני אותו המין שהתחתנו בחו"ל (בג"ץ 3045/05 בן-ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין, פ"ד סא(3) 357 (2006)).

- **"הזכות לדבר ערבית בלי לחשוש"** – משפט זה נאמר בתשדיר על ידי השחקנית מירה עווד. לא ברור מה פסול נמצא בו. ערבית היא שפה רשמית במדינת ישראל ורשויות ציבוריות מחוייבות להשתמש בה (בג"ץ 4112/99 עדאלה נ' עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד נו(5) 393 (2002)). בשנים האחרונות התפרסמו מקרים לא מעטים, בהם מעסיקים אסרו על עובדיהם לשוחח ביניהם בערבית או שעצם הדיבור בערבית במרחב הציבורי עורר תגובות עוינות. המשפט בתשדיר בא להדגיש את הזכות לדבר בשפה הערבית ללא מורא.

- **"אין כבוד. אין חירות. אין שוויון."** – בניגוד לרושם שמתקבל מהחלטת הפסילה כאילו אמירות אלה עומדות בפני עצמן - הן הוצאו מהקשרן. לאחר ששלוש דמויות אומרות בתשדיר זו אחר זו: "אין כבוד, אין חירות, אין שוויון" באה הדמות הרביעית ומשלימה את המשפט: "במקום שלא שומר על זכויות אדם". קשה להאמין שמישהו יחלוק על קביעה זו, שהיא בבחינת טאוטולוגיה: רק הגנה אפקטיבית על הזכות לכבוד מבטיחה את כבוד האדם, בלי שמירה על הזכות לחירות - אין חירות, ושוויון יתקיים רק במקום ששומר על הזכות לשוויון. לא ניתן ללמוד מאמירה זו לא במפורש ואף לא במשתמע, כי ישראל איננה מדינה דמוקרטית או שבישראל לא קיימת הגנה על זכויות האדם.

24. החלטת הפסילה מהווה התערבות קיצונית ופסולה בתוכן התשדיר, שבא לעורר מודעות לחשיבות של שמירה על זכויות האדם בחברה הישראלית.

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש בראש עתירה זו, ולאחר קבלת תשובת המשיבה לעשותו למוחלט.

2 בפברואר, 2017

דן יקיר, עו"ד
ב"כ העותרת